

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VII. Solvitur alia objectio, & quomodo Divina Providentia, rerum
contingentiam & libertatem non tollat, breviter declaratur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

lib. 11
cap. 2
Epiſt.
3.
dinis. Ut enim eleganter ait Plinius: Rerum natura nusquam magis quam in minimis tota est. Et D. Hieronymus ad Heliodorum: Creatorem non in caelo tantum miramur, & terra, Sole, & Oceano, Elephantis, Camelis; sed & in minimis quoque animalibus, formicis, culice, muscis, vermiculis, & istiusmodi genere, quorum magis scimus corpora quam nomina, eandemque in cunctis admiramur solertiam. Item Augustinus libro 3. de Genesi ad litteram cap. 6. Creat minima corpore, acuta sensu animantia, ut majore attentione superamus agilitatem muscae volantis, quam magnitudinem jumenti gradientis, ampliusque miremur opera formicae, quam onera camolorum. Unde serm. 119. de tempore concludit, quod Deus magnus est in magnis, nec parvus in minimis. Videri etiam potest Pater Ludovicus Granatenſis in Cathedra 1. parte cap. 18. ubi de hoc eleganter & eruditè suo morte disserit.

§. VIII.

Solvitur alia obſectio, & quomodo Divina providentia, rerum contingentiam & libertatem non tollat, breviter declaratur,

39. **O**bjicies ultimò contra ultimam conclusionem. Si res humanae divinà providentiã regerentur, & ea quae fiunt à nobis, essent ab aeterno à Deo praedeterminata, ac praedestinata, tolleretur omnis libertas & contingentia nostrorum actuum, & omnia quae fiunt à nobis, fatali quadam necessitate contingerent: quia aeternum illud divinae providentiae decretum, esset immutabile, & infructibile, & in tempore à Deo praedeterminato, infallibiliter suum consequeretur effectum; & sic frustra fierent exhortationes, consultationes, deliberationes, preces, orationes, & similia. Unde Seneca in Oedippo.

Fatis agimur, ceditur fatis.
Non sollicita possunt cura
Mutare rati stamina fusi.
Quidquid patimur mortale genus.
Quidquid facimus, venit ex alto.
Vix illa Deo verissime licet.
Qua nexa sunt currant tansis.
It cuique ratus prece non ulla
Mobilis ordo.

Et Horatius lib. 1. Ode ad Fortunam:

Te semper anteit sava necessitas,
Clavos, trabales, & cuneos manu gestans
Abena, nec severus uncus dbeſt,
Liquidumque plumbum.

40. **R**espondeo idem argumentum sub aliis terminis proponi à Seneca Philosopho, lib. 2. naturalium quaestionum, ubi postquam divinae providentiae (quam alio nomine fatum appellat) immobilitatem, efficacissimis rationibus demonstravit, haec sibi objicit.

Fata aliter jus suum peragunt, nec ullà commoventur prece: non misericordia fleſcuntur, non gratia, servant cursum irrevocabilem, ex destinato fluunt. Quemadmodum rapidum aqua torrentium in se non recurrit, nec moratur quidem, quia priorem superveniens praecipitat. Sic ordinem rerum fati aeterna series rotat, cujus haec prima lex est, stare decreto. Quid enim intelligis fatum? Existimo necessitatem rerum omnium, actionumque, quam nulla vis rumpat. Nanc si sacrificiis, & capite nivea agna exorari judicis: divina non nosti. Sapientis quoque sententiam

A negatis posse mutari, quanto magis Dei? Cum sapiens quid sit optimum in praesentia sciat, illius divinitati omne praesens sit. ... Quid ergo expiationes, prociationes, quid orationes quae Divi sunt pro aliquo munere obtinendo?

Huic difficultati egregius ille Philosophus respondet: Quaedam à Divi immortalibus ita suscipi reſecta sunt, ut in bonum vertant, si ad vota praes fuerint, si vota suscepra. Ita non est hoc contra fatum, sed ipsum quoque in fato est. Aut futurum, nequit, est aut non? Si futurum est, etiam si non susceperis vota, fiet. Si non est futurum, etiam si susceperis vota, non fiet. Falsa est ista interrogatio, quia illam mediam inter ista exceptionem praeterit. Futurum (inquam) hoc est, sed si vota suscepra fuerint, hoc quoque necesse est, fato comprehensum sit, aut suscepra vota aut non. Puta fatum est, ut hic desertus sit, sed si litteras didicerit, ab eodem fato continetur ut litteras discat, idè discet. Hic dives erit, sed si navigaverit: ar in illo fati ordine, quo patrimonium illi grande promittitur, hoc quoque protinus fatum est ut non get, idè navigabit. ... Sic cum sanitas videatur esse de fato, debetur tamen medico, quia ad nos beneficium fieri per hujus manus venit.

Haec Seneca praclare difficilem illam, immutabilis providentiae cum rerum contingentia, humanorumque actuum libertate concordiam explicavit, quo non melius Christianus Theologus: eodem enim modo illam declaravit S. Thomas 3. contra Gent. cap. 94. in verbis: Cum divina providentia non solum subdatur effectus, sed etiam causa & modi essendi, non sequitur quod si omnia Dei providentia aguntur, quod nihil sit in nobis: sic enim sunt à Deo provisae: ut per nos liberè & contingenter fiant. Et hic art. 4. primo loco ubi objicit: Omnis effectus qui habet aliquam causam per se, quae jam est, vel fuit, ad quam de necessitate sequitur, provenit ex necessitate: ut Philosophus probat in 6. metaphys. Sed providentia Dei cum sit aeterna, praexistit, & ad eam sequitur effectus de necessitate non enim potest divina providentia frustrari: Ergo providentia divina necessitatem rebus provisae imponit.

D Cui argumento sic responderet: Ad primum dicendum, quod effectus divinae providentiae non solum est aliquid evenire quocumque modo, sed aliquid evenire vel contingenter, vel necessario; & illud evenit infallibiliter & necessario, quod divina providentia disponit evenire infallibiliter & necessario; & illud evenit contingenter & liberè, quod divina providentia ratio habet, ut contingenter & liberè eveniat. De hoc plura dicemus in Tractatu de praedestinatione, ubi veram ac legitimam humanae libertatis, cum divina Providentia, & Praedestinatione concordiam, fusè exponemus.

§. IX.

E **U**ltimum argumentum diluitur, & explicatur modus quo mali subſcuntur divinae providentiae.

Objicies ultimò: Si daretur divina providentia, illa esset universalis, subindeque non solum ad bonos, sed etiam ad malos aliquo modo se extenderet: At Deus nullam habet providentiam de malis & peccatoribus, cum eos non amet, sed odio habeat, nec malum & peccatum ab eis excludat, sed eos peccare sinat, & in peccato perseverare, ac mori permittit: Ergo &c.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem, Deus enim non solum bonorum, sed etiam malo-